

ХОРХЕ ЛУИС БОРХЕС ПРИТЧА ЗА ДВОРЕЦА

Превод от испански: Светла Христова, 2004

chitanka.info

В онзи ден Жълтият император показа своя дворец на поета. Постепенно оставиха зад себе си, в дълго шествие, първите западни тераси, които като стъпала на почти необятен амфитеатър се спускаха към същински рай — градина, чиито метални огледала и гъсти хвойнови плетове бяха първообраз на лабиринта. С радост се изгубиха в нея; отначало бяха снизходителни, сякаш се впускаха в някаква игра, а после изпитаха известна тревога, защото правите алеи страдаха от съвсем лека, но неспирна извивка и в крайна сметка тайно образуваха кръгове. Към полунощ наблюдението на небесните светила и навременното жертвоприношение на една костенурка им позволиха да се освободят от това място, което изглеждаше омагьосано, ала не и от усещането, че са се изгубили — то ги съпровождаше чак до края. Сетне обходиха разни преддверия, вътрешни дворове и библиотеки и една шестоъгълна зала с воден часовник, а една сутрин зърнаха от някаква кула каменен човек, който после завинаги се изгуби от погледа им. С лодки от сандалово дърво прекосиха множество искрящи реки или може би само една река многократно. Императорската свита минаваше и хората се просваха по лице, ала един ден стигнаха до остров, където някакъв човек не отдаде тази почит, защото никога не бе виждал Небесния син, и се наложи палачът да го обезглави. Очите им видяха с безразличие черни коси и черни танци, и сложно украсени златни маски; действителното се смесваше със сънуваното или по-скоро самата действителност бе една от формите на съня. Изглеждаше невъзможно земята да е нещо друго освен градини, водоскоци, бляскави постройки и форми. На всеки сто крачки някоя кула се връзваше в небето; за окото цветът им бе еднакъв, ала първата от тях бе жълта, а последната — алена; толкова тънки бяха постепенно усиливащите се нюанси и толкова дълга бе редицата от кули.

Тъкмо в подножието на последната кула поетът (дотогава сякаш равнодушен към зрелищата, изпълващи всички с възхита) произнесе кратката творба, която днес неразривно свързваме с неговото име и която според най-изтънчените историци го дари с безсмъртие и смърт. Текстът ѝ се е изгубил; някои смятат, че се е състоял само от един стих, а други — от една-единствена дума.

Ала със сигурност се знае, макар да е невероятно, че поемата съдържала изцяло и в най-малки подробности огромния дворец с целия му знаменит порцелан и с всяка рисунка върху порцелана, с

полусенките и светлините на здрача, с всеки злочест или щастлив миг от славните династии на смъртните, на боговете и драконите, живели в него през цялото му необятно минало. Всички стояли безмълвни, единствено императорът възкликнал: „Ти ми отне двореца!“ и железният меч на палача покосил живота на поета.

Някои разказват другояче историята. В света не може да има две еднакви неща; щом поетът произнесъл поемата (тъй ни разправят), тозчас дворецът изчезнал като дим, сякаш изпепелен и заличен от последната сричка. Подобни предания, разбира се, не са нищо повече от литературни измислици. Поетът бил роб на императора и умрял като роб; творбата му потънала в забрава, защото заслужавала такава участ, а потомците му все още търсят и никога не ще намерят словото на Вселената.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.